

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani** tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **11.04.2025**

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

İşçilerin sömürüsü üzerine büyüyen Koç Holding'in, yıllardır "Koç, insana değer verir" söylemiyle parlatılan imajı; Arçelik'in Gebze-Çayırova fabrikasında çalışan binlerce işçinin yaşadığı hak kayıplarıyla bir kez daha yerle bir oldu. Bu tablo, işçilerin yoğun emek sömürüsü ve baskı altında çalıştığını ne alın terlerinin ne de en temel haklarının herhangi bir değerinin olmadığını açıkça ortaya koydu.

Koç Holding'e bağlı Arçelik A.Ş.'nin Çayırova'daki üretim tesisini Manisa'ya taşıma süreci, yüzlerce işçiyi iş güvencesinden, insanca çalışma koşullarından ve adil geçiş hakkından mahrum bırakmıştır. 2021-2022 yıllarında planlanan bu taşınmanın 2024 Aralık ayında sona ereceği ilan edilmiş olmasına rağmen süreç 2025 Mart ayına kadar belirsizlik içinde uzatılmış; 700'e yakın işçi bir anda işsiz kalmıştır.

Taşınma süreci boyunca işçiler sistematik baskıya maruz kalmıştır. Performans gerekçesi öne sürülerek işten çıkarılan işçilerin büyük kısmı, meslek hastalığı geçirmiş ya da ağır koşullardan etkilenmiş kişilerdir. Savunma vermeye zorlanan, tehdit edilen, belgeleri zorla imzalatılan işçiler arasında doğrudan şu sözlerle gözdağı verilenler de olmuştur: "Dava açarsanız işe iade edilmezsiniz, tazminatlarınızı ve Koç Vakfı'ndaki paranızı alamazsınız."

İşçilerin yasal hakkı olan 96 saatlik iş arama iznini işçiler "hadi hadi" baskısı nedeniyle kullanamamış; ancak bu süre için ücret kesintisi yapılmıştır. Manisa süreciyle birlikte çalışma koşulları ağırlaştırılmış; yaz aylarında soğutucular, kış aylarında ise ısıtıcılar devre dışı bırakılmış, işçi sağlığı ve güvenliğine aykırı şekilde çalıştırılan işçiler itiraz ettiklerinde disiplin baskısıyla karşılaşmıştır.

Sendikal bürokrasi ile Koç yönetimi el birliğiyle hareket etmiş; kimin kalıp kimin gideceğine sendika-yönetim ilişkileri doğrultusunda karar verilmiştir. Bu süreçte, yönetimle yakın ilişkisi olan bazı işçilerin sınavsız ve kıdemsiz biçimde aynı bölgede görevlendirildiği ifade edilmektedir.

En dikkat çekici tanıklıklardan biri ise doğuştan engelli bir yurttaşımıza ait: *"İki elim yok. Eşim Arçelik'te çalışıyordu. Ben de engel durumundan dolayı ailemden uzakta yapamayacağım için Manisa'ya gidemedim. Değer verdikleri birçok işçileri burada farklı yerlere geçirdiler. Şimdi eşim işsiz. Evimiz kira. Ne sendika verdiği sözü tuttu, ne şirket. Şu anda ailece mağduruz."*

İşçilerin ifade ettiği üzere: *"Biz hakkımız olanı, işimizi istiyoruz"*

Bu haklı talepler karşısında Bakanlığınızın görevi izlemek değil, müdahale etmek ve bu ihlallere karşı etkin ve caydırıcı yaptırımlar uygulamaktır.

Bu bağlamda;

- 1- **Arçelik A.Ş. Çayırova Kampüsünde çalışan işçilerin taşınma sürecinde yaşadığı işten çıkarmalar, baskılar ve hak ihlalleri Bakanlığınızın denetiminden geçmiş midir? Bu süreçte Bakanlığınıza ulaşan şikâyetlerin sayısı kaçtır?**
- 2- İşçilere baskı altında ibraname ve fesih belgeleri imzalatıldığı iddiaları doğru mudur? Bu belgelerin geçerliliği hangi şartlara bağlıdır?
- 3- **Bakanlığınızın elinde, Arçelik Çayırova'dan çıkarılan işçiler arasında:**
 - a) 96 saatlik iş arama izni kullanamayanların sayısı,
 - b) Performans gerekçesiyle işten çıkarılanların oranı,
 - c) Manisa'ya taşınmak istemediği için işten çıkarılanların sayısı kaçtır?
- 4- Yüzlerce işçi, hiçbir güvenceleri olmadan bir gecede işsiz bırakılıyor. Peki, böylesi taşınma ya da kapanma süreçlerinde işçilerin iş güvencesini, haklarını ve geçiş sürecini güvence altına alacak bir yasal düzenlemeniz, yönetmeliğiniz ya da denetim mekanizmanız yok mu? Yoksa sermaye ne isterse onu mu yapıyor?
- 5- **"Performans düşüklüğü" gerekçesiyle işten çıkarılan işçilerin değerlendirme süreçleri hangi ölçütlere göre belirlenmiştir? Sendikal bürokrasi-yönetim iş birliğiyle bu gerekçenin keyfi biçimde kullanıldığına dair iddialar araştırılmakta mıdır?**
- 6- Eş durumundan dolayı aynı işyerinde çalışan bir ailenin, yalnızca birinin Manisa'ya taşınmasının kabul edilip diğerinin keyfi biçimde reddedilmesi, fiilen "Kendinize başka iş bulun, gelmeyin" anlamına gelmiyor mu? Taşınma sürecinde eşit koşulların sağlanmadığı, işçilerin keyfi değerlendirmelerle dışlandığı açıkken, Bakanlığınız bu süreci neden denetlememiştir? İktidarınızın "Aile Yılı" ilan ettiği bu dönemde işçilerin aile bütünlüğü ve iş güvencesi sizin mevzuatınıza göre korunması gereken haklar değil midir?
- 7- **Sendika yöneticilerinin inisiyatifiyle, işçilerin keyfi biçimde seçilerek "gizli listelerle" başka işlere yerleştirildiği iddiaları hakkında Bakanlığınız herhangi bir inceleme başlatmış mıdır?**

- 8- 2021-2025 arasında Arçelik A.Ş.'de yapılan işten çıkarmalarla ilgili olarak Bakanlığınıza yapılan resmi başvuruların sayısı kaçtır ve bu başvuruların kaçı soruşturma sürecine alınmıştır?
- 9- Çalışma ortamında soğuk ve sıcak hava sistemlerinin devre dışı bırakılması, yemek kalitesinin kötüleşmesi, işçi sağlığı ve güvenliğine aykırı biçimde üretim yaptırılması Bakanlığınızca denetlenmiş midir? Bu koşulların tespiti halinde ilgili yaptırımlar uygulanmış mıdır?
- 10- Manisa'daki saat ücretleri konusunda aynı işi yapan Arçelik, Whirlpool ve Vestel işçileri arasında fark bulunduğu dair iddialara yönelik bir inceleme başlatacak mısınız?